

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το 6ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα

Συχνές ερωτήσεις

Τι είναι το Πρόγραμμα Πλαίσιο (ΠΠ) της ΕΕ για την Έρευνα;

Το ΠΠ είναι ο κύριος μοχλός της ΕΕ για την χρηματοδότηση της έρευνας στην Ευρώπη. Προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εγκρίνεται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη διαδικασία της συναπόφασης. Τα ΠΠ καλύπτουν περίοδο πέντε ετών, αλληλεπικαλυπτόμενα με το τελευταίο έτος του προηγούμενου ΠΠ, καθώς και με το πρώτο έτος του επόμενου ΠΠ. Τα ΠΠ έχουν υιοθετηθεί από το 1984. Το 6ο ΠΠ (ΠΠ6) θα εισέλθει στο σχέδιο της καθαυτό εκτέλεσής του την 1η Ιανουαρίου 2003.

Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι του ΠΠ6;

Στόχος του ΠΠ6 είναι η συμβολή του στη δημιουργία ενός πραγματικού "Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας" (ΕΧΕ). Ο ΕΧΕ θα ενσαρκώνει το μέλλον της έρευνας στην Ευρώπη, μια εσωτερική αγορά επιστήμης και τεχνολογίας. Αποκρυσταλλώνει την επιστημονική αριστεία, την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, μέσω της βελτίωσης της συνεργασίας και του συντονισμού των συντελεστών, σε όλα τα επίπεδα. Η οικονομική ανάπτυξη εξαρτάται, σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό, από την έρευνα και πολλά από τα τρέχοντα και μελλοντικά προβλήματα της βιομηχανίας και της κοινωνίας δεν μπορούν πλέον να επιλυθούν σε εθνικό και μόνο επίπεδο. Στη συνάντηση κορυφής της Λισσαβώνας, τον Μάρτιο του 2000, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων απηύθυναν έκκληση για έναν καλύτερο συντονισμό των ευρωπαϊκών ερευνητικών προσπάθειών μέσω της δημιουργίας του ΕΧΕ. Το ΠΠ αποτελεί χρηματοδοτικό μέσο που θα συμβάλει στην πραγμάτωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

Ποιος αποφασίζει για το ύψος των δαπανών για την έρευνα και σε ποια βάση;

Αφ'ής στιγμής το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εγκρίνουν το ΠΠ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή του. Δεν υπάρχουν "εθνικές ποσοστώσεις" για τους πόρους του ΠΠ. Άλλες βασικές αρχές του ΠΠ είναι οι εξής:

- η ΕΕ χρηματοδοτεί μόνο τα έργα στα οποία συμμετέχουν περισσότεροι του ενός εταίροι από διαφορετικές χώρες,
- οι πόροι των ΠΠ διατίθενται μετά από ανταγωνιστικές "προσκλήσεις υποβολής προτάσεων" οι οποίες δημοσιεύονται από την Επιτροπή ανά τακτά χρονικά διαστήματα,
- τα προτεινόμενα έργα είναι επιλέξιμα για χρηματοδότηση ΠΠ, μόνον εφόσον το πεδίο εφαρμογής τους και οι στόχοι τους αντανakλούν προτεραιότητες που περιγράφονται στις "προσκλήσεις υποβολής προτάσεων",
- η ποιότητα και η τεχνολογική καταλληλότητα των έργων που υποβάλλονται για χρηματοδότηση εκτιμούνται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους ειδικούς: κάθε πρόταση αξιολογείται, κατά μέσον όρο, από πέντε ειδικούς,

- οι πόροι ΠΠ δεν συνιστούν "επιχορηγήσεις" σε ερευνητικούς οργανισμούς ή ερευνητικές εταιρείες και χρησιμοποιούνται μόνο για ακριβώς περιγραφόμενες εργασίες ή για ερευνητική ανάπτυξη.

Ποιες είναι οι κυριότερες διαφορές μεταξύ του ΠΠ6 και των προηγούμενων προγραμμάτων-πλαίσιο για την έρευνα;

Τα προηγούμενα ΠΠ συνέβαλαν στην εδραίωση μιας παιδείας εις ό,τι αφορά την επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία μεταξύ διαφόρων χωρών της ΕΕ και διαδραμάτισαν καίριο ρόλο στην επίτευξη καλών ερευνητικών αποτελεσμάτων. Ωστόσο, δεν είχαν μόνιμα αποτελέσματα εις ό,τι αφορά την επίτευξη μεγαλύτερης συνοχής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Γι'αυτό, το ΠΠ6 αναδιαρθρώθηκε με βάση τους ακόλουθους στόχους:

- επικέντρωση των ευρωπαϊκών προσπαθειών σε λιγότερες προτεραιότητες - ειδικότερα δε σε τομείς όπου η συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο παράγει απτή προστιθέμενη αξία,
- πρόοδος προς την κατεύθυνση της σταδιακής ολοκλήρωσης των δραστηριοτήτων όλων των συμμετεχόντων που δραστηριοποιούνται σε διάφορα επίπεδα,
- προαγωγή ερευνητικών δραστηριοτήτων που προσδοκείται να έχουν μόνιμα "δομικά" αποτελέσματα,
- στήριξη δραστηριοτήτων που θα ενισχύσουν την ευρωπαϊκή γενική επιστημονική και τεχνολογική βάση,
- χρήση του επιστημονικού δυναμικού των υποψήφιων για προσχώρηση χωρών με στόχο την προετοιμασία και υποβοήθηση της ένταξής τους στην ΕΕ, προς όφελος της ευρωπαϊκής επιστήμης εν γένει.

Ποιος είναι ο συνολικός προϋπολογισμός και πώς κατανέμεται;

Ο προϋπολογισμός για το 6ο ΠΠ θα ανέλθει σε 17,5 δισεκατομ. €. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 4% περίπου του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ (2001) και στο 5,4% όλων των δημόσιων (μη στρατιωτικών) ερευνητικών δαπανών στην Ευρώπη.

Το 7% του ποσού αυτού (1.230 εκατομ. €) θα δαπανηθεί στην πυρηνική έρευνα, στο πρόγραμμα-πλαίσιο EYPATOM.

Ποιες είναι οι κύριες προτεραιότητες του ΠΠ;

Το ΠΠ αποβλέπει σε μία περισσότερο εστιασμένη και ολοκληρωμένη έρευνα σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και στην δόμηση του ΕΧΕ και στην ενίσχυση των βάσεων του.

Το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού του ΠΠ θα δαπανηθεί σε μελλοντικές ερευνητικές δραστηριότητες "**εστίασης και ολοκλήρωσης**", σε επτά θεματικούς τομείς προτεραιότητας. Ακολουθούν οι εν λόγω προτεραιότητες, καθώς και οι αντίστοιχοι προϋπολογισμοί τους:

Θεματική προτεραιότητα	Προϋπολογισμός σε εκατ. €
Βιοεπιστήμες, γονιδιωματική και βιοτεχνολογία της υγείας	2255
Τεχνολογίες της κοινωνίας της πληροφορίας	3625
Νανοτεχνολογίες, πολυλειτουργικά υλικά και νέες διαδικασίες παραγωγής	1300
Αεροναυτική και διάστημα	1075
Ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων	685
Αειφόρος ανάπτυξη, πλανητική κλιματική μεταβολή και οικοσυστήματα (συμπεριλαμβανομένης της έρευνας στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών)	2120
Πολίτες και διακυβέρνηση στην κοινωνία της γνώσης	225
ΣΥΝΟΛΟ	11285

555 εκατομ. € έχουν δεσμευτεί για την έρευνα που στηρίζει τις πολιτικές της ΕΕ, καθώς και για την κάλυψη μελλοντικών αναγκών στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας· 430 εκατομ. € θα διατεθούν για πολυκλαδικές ερευνητικές δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και 315 εκατομ. € έχουν δεσμευτεί για την διεθνή επιστημονική συνεργασία.

Για μια καλύτερη "**Δόμηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας**" έχουν δεσμευτεί τα ακόλουθα κονδύλια:

Δραστηριότητες	Προϋπολογισμός σε εκατ. €
Έρευνα και καινοτομία	290
Ανθρώπινοι πόροι και κινητικότητα	1580
Υποδομές έρευνας	655
Επιστήμη και κοινωνία	80
ΣΥΝΟΛΟ	2605

320 εκατομ. € επιπλέον θα δαπανηθούν σε μέτρα "**ενίσχυσης των βάσεων του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας**". Από αυτά, 270 εκατομ. € έχουν δεσμευτεί για την "Στήριξη του συντονισμού των δραστηριοτήτων", όπου η ΕΕ θα χρηματοδοτήσει το κόστος του συντονισμού μεταξύ των εθνικών και περιφερειακών ερευνητικών προγραμμάτων ή δραστηριοτήτων. 50 εκατομ. € έχουν δεσμευτεί για την στήριξη της συνεκτικής ανάπτυξης των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας.

Ποια είναι τα "νέα μέσα";

Μέχρι στιγμής τα ΠΠ έχουν υλοποιηθεί κυρίως μέσω ερευνητικών έργων συνεργασίας, τα οποία - αν και επαρκή όταν θεσπίζονταν - είχαν δύο αδυναμίες:

- στις περισσότερες περιπτώσεις η λήξη κάποιου ερευνητικού έργου σήμαινε αυτομάτως και την διάλυση της αντίστοιχης κοινοπραξίας ερευνητικών εταιρών,
- υπήρξαν πολλές περιπτώσεις έργων που δεν απέκτησαν την αναγκαία "κρίσιμη μάζα" ώστε να έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο - είτε σε επιστημονικούς είτε σε βιομηχανικούς ή οικονομικούς όρους.

Προκειμένου να υποβοηθηθεί η επίλυση των προβλημάτων αυτών και να υπάρξει πρόοδος προς την δημιουργία ΕΧΕ, σχεδιάστηκαν δυο νέα μέσα τα οποία θα εφαρμοστούν στο 6ο ΠΠ: Δίκτυα Αριστείας και Ολοκληρωμένα Έργα.

Η φιλοσοφία που διαπνέει και τα δυο αυτά μέσα είναι η στροφή από την πολλαπλή χρηματοδότηση έργων προς τη χρηματοδότηση συνεκτικών προγραμμάτων ερευνητικών δραστηριοτήτων, αφήνοντας τα μεγαλύτερα δυνατά περιθώρια αυτονομίας και ευελιξίας στις ευρωπαϊκές ερευνητικές κοινοπραξίες.

Τα Δίκτυα Αριστείας αποβλέπουν στην σταδιακή ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων των εταιρών των δικτύων, με την δημιουργία "εικονικών" κέντρων αριστείας. Όσο για τα **Ολοκληρωμένα Έργα**, πρόκειται για ευμεγέθη έργα, τα οποία αποβλέπουν στη δημιουργία της "κρίσιμης μάζας" στην στοχοθετημένη έρευνα, με σαφώς προσδιορισμένους επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους και φιλοδοξίες.

Επιπλέον, προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί ένα μέσο το οποίο, κατ'αρχήν, ήταν διαθέσιμο ήδη εδώ και αρκετό καιρό, πλην όμως δεν είχε χρησιμοποιηθεί μέχρι στιγμής: η συμμετοχή της ΕΕ σε ερευνητικά προγράμματα στα οποία λαμβάνουν μέρος περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Το μέσο αυτό προβλέπεται ρητά στο άρθρο 169 της Συνθήκης του Άμστερνταμ.

Ποιοι είναι οι κανόνες συμμετοχής;

Οι "Κανόνες συμμετοχής" διέπουν την πρακτική εφαρμογή όλων των ερευνητικών δραστηριοτήτων της ΕΕ που εμπίπτουν στο ΠΠ. Οι εν λόγω "κανόνες" θεσπίζουν λεπτομερείς διατάξεις σε θέματα όπως:

- ο τύπος και η χώρα προέλευσης των οργανώσεων που δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση ΕΕ,
- ο ελάχιστος αριθμός εταίρων που χρειάζεται να συμμετέχουν σε πρόταση έργου, ούτως ώστε το έργο να είναι επιλέξιμο για στήριξη ΕΕ,
- ο τύπος των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν στο ΠΠ,
- ο τύπος χρηματοδότησης που μπορεί να προβλεφθεί για κάθε επιλεγόμενο έργο,
- οι αρχές για την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων,
- οι κανόνες που διέπουν τις συμβάσεις που η Επιτροπή προτείνει στους επιτυχόντες υποψήφιους,
- οι κανόνες διάχυσης και χρήσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε ερευνητικά έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, κ.λπ.

Όπως και οι κανόνες που διέπουν τα ΠΠ, οι κανόνες συμμετοχής αποφασίζονται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με τη διαδικασία της συναπόφασης.

Τι είναι οι "προσκλήσεις για την εκδήλωση ενδιαφέροντος";

Στις 20 Μαρτίου, η Επιτροπή δημοσίευσε "Πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος" προκειμένου να έχει την μεγαλύτερη δυνατή ανάδραση - εισηγήσεις και ιδέες από την επιστημονική και βιομηχανική κοινότητα για την έρευνα αιχμής σε συνάρτηση με τις προτεραιότητες και τα νέα μέσα του ΠΠ6.

Ειδικότερα, η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος καλούσε τις ερευνητικές ομάδες και κοινοπραξίες να υποβάλουν στην Επιτροπή τις γενικές γραμμές των έργων που προτίθενται να υποβάλουν για χρηματοδότηση όταν δημοσιευτούν, αργότερα κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, οι επίσημες "προσκλήσεις υποβολής προτάσεων". Η πρωτοβουλία αυτή αποβλέπει στην σύνδεση των στόχων πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την στράτευση της επιστημονικής και βιομηχανικής κοινότητας.

Είναι η πρώτη φορά που υιοθετείται η νέα αυτή προσέγγιση.

Η αντίδραση στην ενιαία αυτή "πρόσκληση" επιβεβαίωσε την ορθότητα της κατεύθυνσης της Επιτροπής: υπεβλήθησαν περισσότερες από 15.000 προτάσεις. Η ανάλυσή τους θα διενεργηθεί κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού· τα αποτελέσματα θα επηρεάσουν την προκήρυξη για την υποβολή προτάσεων.

Τι είναι οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων;

Αφού ο προϋπολογισμός του ΠΠ αντιπροσωπεύει χρήματα των φορολογουμένων, η εφαρμογή του ΠΠ πρέπει να είναι ανοικτή και διαφανής, κατοχυρώντας την επί ίσοις όροις πρόσβαση και μεταχείριση σε όλους τους αιτούντες. Αυτό εξασφαλίζεται με τις "προσκλήσεις υποβολής προτάσεων", οι οποίες δημοσιεύονται στην "Επίσημη Εφημερίδα" της ΕΕ καθώς και τις σχετικές σελίδες της Επιτροπής στο Ίντερνετ. Οι ερευνητικές ομάδες και κοινοπραξίες που επιθυμούν να υποβάλουν πρόταση μετά από τέτοια "πρόσκληση", έχουν, κατά κανόνα, ελάχιστη προθεσμία τριών μηνών για την επεξεργασία και υποβολή της πρότασής τους.

Το πρώτο βήμα μετά την παραλαβή των προτάσεων συνίσταται στην εξέτασή τους βάσει κριτηρίων επιλεξιμότητας όπως:

- υπεβλήθη η πρόταση εντός της προθεσμίας;
- οι προτείνοντες εταίροι είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση ΕΕ;
- είναι οι προτείνοντες εταίροι εγκατεστημένοι σε μια από τις επιλέξιμες χώρες;
- είναι επιλέξιμο το αντικείμενο της προτεινόμενης έρευνας;

- λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ηθικές πτυχές της προτεινόμενης έρευνας;

Στη συνέχεια, οι εξωτερικοί ειδικοί εκτιμούν την επιστημονική και τεχνολογική ποιότητα του προτεινόμενου έργου και υποβάλλουν στην Επιτροπή κατάλογο των έργων των οποίων εισηγούνται την χρηματοδότηση.

Πόσα χρήματα μπορώ να περιμένω εάν η πρότασή μου έχει επιλεγεί για χρηματοδότηση;

Το ποσό μπορεί να κυμαίνεται σε σημαντικό βαθμό, ανάλογα με τον τύπο του έργου, τον αριθμό των εταίρων που εμπλέκονται στο έργο, καθώς και την εμβέλεια και το πεδίο της προτεινόμενης έρευνας.

Ισχύει ωστόσο, ως γενική παρατήρηση, ότι η επιδίωξη της Επιτροπής για την επικέντρωση των προσπάθειών δημιουργίας της αναγκαίας κρίσιμης μάζας μέσω εγχειρημάτων συνεργασίας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερα έργα, μεγαλύτερες κοινοπραξίες και, ως εκ τούτου, σε μεγαλύτερη χρηματοδότηση για καθέναν από τους εταίρους στο έργο. Πάντως, η Επιτροπή θα στηρίξει καταλλήλως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τα μικρότερα έργα, με καλύτερο όμως συντονισμό και μεγαλύτερη συνοχή.

Ποιος έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης για ερευνητική στήριξη ΕΕ; Ποιος έχει ρεαλιστικές πιθανότητες να την επιτύχει;

Κάθε νομική οντότητα, δηλαδή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί βάσει της εθνικής, διεθνούς ή κοινοτικής νομοθεσίας, έχει το δικαίωμα να υποβάλει αίτηση ενίσχυσης και να γίνει αποδέκτης της.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά ιδρύματα, οι ΜΜΕ και οι μεγάλες εταιρείες είναι εξίσου επιλέξιμες - όπως, εξάλλου, είναι και δυνητικοί χρήστες τεχνολογιών και τεχνολογικών εφαρμογών. Βεβαίως, πρέπει να πληρούν τις βασικές απαιτήσεις των κανόνων συμμετοχής. Το ΠΠ δεν αποτελεί αποκλειστικότητα των ακαδημαϊκών φορέων, ούτε των μεγάλων εθνικών ή διεθνών εταιρειών.

Υπάρχει κάποιο είδος βοήθειας ή στήριξης εκ μέρους της Επιτροπής ή των εθνικών αρχών για τους αιτούντες που δεν έχουν την πείρα των "Βρυξελλών" ή που αισθάνονται χαμένοι στον λαβύρινθο των νέων κανόνων και κανονισμών;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταβάλλει τις μεγαλύτερες δυνατές προσπάθειες ώστε η πληροφόρηση να είναι ανοικτή, διαφανής και προσβάσιμη και απαντά τόσο σε γενικά όσο και σε ειδικά ερωτήματα. Οι περισσότερες από τις γενικές πληροφορίες είναι τώρα διαθέσιμες στο Ίντερνετ· τα ειδικά και λεπτομερέστερα ερωτήματα είναι καλύτερο να αποστέλλονται είτε με φαξ είτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail).

Οι ερωτώντες που θα προτιμούσαν να χρησιμοποιήσουν τη δική τους γλώσσα στις ερωτήσεις τους σχετικά με το ΠΠ και, γενικότερα, με την ευρωπαϊκή έρευνα, μπορούν να επικοινωνήσουν με τα "εθνικά σημεία επαφής" (εκπροσώπους) στις οικείες χώρες. Τα εθνικά "σημεία επαφής" ανταποκριτές ορίζονται από τις εθνικές αρχές. Εις ό,τι αφορά το 6ο ΠΠ, το δίκτυο των εθνικών "σημείων επαφής" βρίσκεται στο στάδιο της δημιουργίας.

Τι σχέση έχει η δραστηριότητα "Επιστήμη και κοινωνία" του ΠΠ με τις άλλες δραστηριότητες υψηλού επιπέδου στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης;

Οι εκβιομηχανισμένες κοινωνίες εξαρτώνται ολοένα και περισσότερο από τις ερευνητικές δραστηριότητες και από τις περίπλοκες τεχνολογίες. Η συνθλιπτική παρουσία της επιστήμης και της τεχνολογίας δημιουργεί ευκαιρίες, πλην όμως εγκυμονεί και κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι προφανείς - του λόγου το αληθές μαρτυρεί ο έντονος δημόσιος προβληματισμός σχετικά με την κρίση της "νόσου των τρελών αγελάδων", τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς ή την χρήση κυτταρικών στελεχών στην ιατρική έρευνα.

Στόχος του ΠΠ είναι η στήριξη της ανάπτυξης της υψηλού επιπέδου έρευνας και τεχνολογίας, με δημόσιο διάλογο (όπου οι συμμετέχοντες είναι ενήμεροι) σχετικά με τον ρόλο της επιστήμης στις σύγχρονες κοινωνίες. Ο διάλογος αυτός αποβλέπει στην καλύτερη κατανόηση, από το ευρύ κοινό, των επιστημονικών ζητημάτων και διαδικασιών, καθώς και στην καλύτερη κατανόηση, εκ μέρους των επιστημόνων, των ανησυχιών του κοινού γύρω από την επιστήμη και την έρευνα. Η καλύτερη κατανόηση του ρόλου της επιστήμης στην κοινωνία και η εξοικείωση του πολίτη με την επιστήμη και τα επιστημονικά ζητήματα αναμένεται, επίσης, να συμβάλει στην αύξηση του ενδιαφέροντος των νέων για την επιστήμη και τις επιστημονικές καριέρες.

Οι υποτροφίες για σπουδές στο εξωτερικό αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ευρωπαϊκής επιστημονικής παράδοσης. Γιατί ξαφνικά η ΕΕ επενδύει τέτοια ποσά στην κινητικότητα των επιστημόνων;

Η προαγωγή της κινητικότητας των επιστημόνων (και, κατά συνέπεια, της κατάρτισής τους) δεν αρχίζει και δεν τελειώνει με το ΠΠ6. Τα προγράμματα κινητικότητας συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον επιτυχών δραστηριοτήτων των παλαιότερων ΠΠ. Η κύρια αδυναμία των παλαιότερων αυτών δραστηριοτήτων ήταν - όπως και άλλων δράσεων παλαιότερων ΠΠ - ότι δεν αποτελούσαν τμήμα μιας ολοκληρωμένης, φιλόδοξης και συνολικής προοπτικής. Αυτό επιχειρείται να αλλάξει.

Το μελλοντικό σύστημα δεν θα περιορίζεται στους κατόχους διδακτορικών ή μεταδιδακτορικών τίτλων σπουδών θα είναι ανοικτό στους υποψήφιους τρίτων χωρών και θα ενθαρρύνει ενεργά τον επαναπατρισμό, στην Ευρώπη, των Ευρωπαίων επιστημόνων που εργάζονται σε τρίτες χώρες, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της "φυγής εγκεφάλων". οι φορείς θα μπορούν να ζητούν ενίσχυση για να φιλοξενήσουν ερευνητές από το εξωτερικό, όπως εξάλλου και οι επιστήμονες που επιθυμούν να εργαστούν σε εργαστήριο που βρίσκεται έξω από την χώρα τους. Τέλος (χωρίς να είναι και το λιγότερο σημαντικό), στο νέο σύστημα θα αρθούν όλα τα δομικά προβλήματα που δυσκόλεψαν την κινητικότητα των ερευνητών. Αυτό ισχύει τόσο για την κοινωνική ασφάλεια και την φορολογία, όσο και για τα χαρακτηριστικά και τις προοπτικές καριέρας, ενώ τα διάφορα εθνικά συστήματα είναι, κατά βάσιν, κλειστά στους υποψήφιους άλλων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων από άλλα κράτη μέλη.

Η στράτευση αυτή στην προαγωγή των ανθρώπινων πόρων και της κινητικότητάς τους βασίζεται στην ιδέα ότι οι επιστήμονες, αντιμέτωποι με την αυξανόμενη συνθετότητα και αλληλεξάρτηση της σύγχρονης επιστήμης, έχουν ανάγκη να συμπεριλάβουν στα επιστημονικά προσόντά τους μια σημαντική διεθνή πείρα. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρηθεί ότι η υψηλού επιπέδου επιστημονική αυτή πείρα δεν μπορεί να αποκτηθεί εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών. Η επένδυση στην ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων στο πλαίσιο της επιστήμης και υπέρ αυτής, ενθαρρύνοντας την κινητικότητά τους, αποτελεί σημαντική συμβολή στους στόχους του ΕΧΕ.

Έχει όντως η ΕΕ τις δυνατότητες να επενδύσει μαζικά στη δημιουργία και διατήρηση των ερευνητικών υποδομών;

Η δημιουργία και η διατήρηση των βασικών ερευνητικών υποδομών στην Ευρώπη θα εξακολουθήσει να αποτελεί αρμοδιότητα των εθνικών αρχών και ευθύνη των άλλων επενδυτών. Οι δραστηριότητες του ΠΠ οι σχετικές με τις "ερευνητικές υποδομές" εξυπηρετούν έναν διαφορετικό στόχο.

Οι ερευνητικές υποδομές είναι όντως απαραίτητες, αλλά και εξαιρετικά δαπανηρές. Ως εκ τούτου, είναι φυσικό να μην υπάρχουν παντού. Οι πόροι του ΠΠ πρέπει να συμβάλλουν ώστε οι ερευνητικές υποδομές να αποτελούν την σπονδυλική στήλη του ΕΧΕ. Κατά την έννοια αυτή, είναι σημαντικό να σχεδιάζονται, οικοδομούνται, διατηρούνται και χρησιμοποιούνται οι ερευνητικές υποδομές συντονισμένα, προς όφελος του μέγιστου δυνατού αριθμού ερευνητών και ομάδων από κάθε γωνιά της Ευρώπης. Αυτή είναι η προοπτική στην οποία εγγράφεται η μελλοντική δράση του ΠΠ. Στηρίζεται σε έναν αρκετά ευρύ ορισμό της έννοιας "ερευνητικές υποδομές". Ενώ στο παρελθόν οι ερευνητικές υποδομές συνδέονταν με μεγάλες εγκαταστάσεις και μηχανήματα (ιδίως στον τομέα της φυσικής), ένας σύγχρονος και καταλληλότερος ορισμός των ερευνητικών υποδομών θα περιελάμβανε τις μεγάλες βάσεις δεδομένων, μεγαλύτερες επιστημονικές συλλογές και - προφανώς - μεγάλα δίκτυα επικοινωνίας, που αποτελούν βασικά εργαλεία διεξαγωγής υψηλού επιπέδου έρευνας που εμπλέκει άτομα και ομάδες που εργάζονται σε διαφορετικά μέρη.

Το ΠΠ υπόσχεται να προαγάγει την επιστημονική αριστεία. Ποιος θα θεσπίσει τα κριτήρια "αριστείας";

Πρώτον και κύριον, το ΠΠ δεν θα προαγάγει την επιστημονική αριστεία υπό την έννοια της προαγωγής "εκπροσώπων των εθνικών χρωμάτων".

Η αξιολόγηση της επιστημονικής αριστείας (ιδίως στο πλαίσιο των προβλεπόμενων "δικτύων αριστείας") θα ανατεθεί σε διεθνώς ανεγνωρισμένους επιστήμονες και ειδικούς σε συγκεκριμένου τομείς· με άλλα λόγια, η ποιότητα των προτάσεων δεν θα κρίνεται στο πλαίσιο μιας γραφειοκρατικής ή πολιτικής διαδικασίας, αλλά θα αποτελεί καρπό ανάλυσης και διαβουλεύσεων ειδικών. Οι ειδικοί θα εκτιμούν την "αριστεία" και τα επιστημονικά χαρακτηριστικά κάθε μέλους δοθέντος δικτύου· θα εξετάζουν την αριστεία του κοινού προγράμματος δραστηριοτήτων και την ικανότητα του δικτύου να επιτύχει την αναγκαία "κρίσιμη μάζα"· θα εκτιμηθούν την αριστεία και καταλληλότητα των προτεινόμενων ερευνητικών δραστηριοτήτων του δικτύου και θα εξετάζουν εκ του σύνεγγυς την ποιότητα της προτεινόμενης διαχείρισης του δικτύου.

Όλες αυτές οι προφυλάξεις θα συμβάλουν ώστε η έννοια "αριστεία" να έχει πραγματικό νόημα στο 6ο ΠΠ.

Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στην ιστοθέση:

http://europa.eu.int/comm/research/fp6/index_en.html